

Henrik Ibsen

Gildet på Solhaug

Skuespil i tre akter

Henrik Ibsens skrifter, Universitetet i Oslo
Ibsen.net
2005

Denne utgaven baserer seg på *Henrik Ibsens samlede værker*, utgitt av Gyldendalske Boghandels Forlag i København i ti bind 1898-1902. Det er ikke foretatt noen rettelser i teksten.

Tekstene er kodet i xml med kodeverktøy og -praksis utviklet av Aksis for utgaveprosjektet Henrik Ibsens skrifter ved Universitetet i Oslo.

Visning på web er videreutviklet av GAN Media med basis i XSL-stylesheets for TEI XML.

Innholdsfortegnelse

FØRSTE AKT.	12
ANDEN AKT.	39
TREDJE AKT.	57

FORTALE TIL ANDEN UDGAVE.

«Gildet på Solhaug» skrev jeg i Bergen i sommeren 1855, altså for omtrent 28 år siden.

Stykket opførtes samme steds for første gang den 2. Januar 1856 som festforestilling til erindring om den norske scenes stiftelsesdag.

Jeg var dengang ansat som instruktør ved det bergenske teater og ledede altså selv indstuderingen af mit stykke. Det fik en fortrinlig, en sjelden stemningsfuld udførelse. Med lyst og hengivelse blev det givet, og således blev det også modtaget. «Den bergenske lyrik», der efter sigende skal have afgjort de seneste politiske valg deroppe, svulmede på hin teateraften højt i det fuldt besatte hus. Forestillingen endte med talrige fremkaldelser af forfatteren og af de spillende. Senere på aftenen gav orkestret, ledsaget af en stor del af publikum, mig en serenade udenfor mine vinduer. Jeg tror næsten, jeg lod mig henrive til at holde et slags tale til de forsamlede; jeg véd i al fald, at jeg følte mig såre lykkelig.

Et par måneder senere opførtes «Gildet på Solhaug» i Kristiania. Også dersteds blev det af almenheden modtaget med meget bifald, og dagen efter den første opførelse skrev Bjørnson i «Morgenbladet» en varm, elskværdig, ungdommelig opsats derom. Egentlig var det ikke nogen anmeldelse eller kritik; det var snarere en stemningsrig fri fantasi, digterisk improviseret over stykket og over forestillingen.

Men så kom den rigtige kritik, forfattet af de rigtige kritikere.

Hvorledes blev man i hin tid, – jeg mener i årene fra 1850 til omkring 1860, – en rigtig litteratur-kritiker, og navnlig dramatisk kritiker i Kristiania?

Jo, det gik i regelen således til: Efter nogen tids forberedende øvelser i «Samfundsbladet» og efter oftere at have påhørt de diskussioner, som om af-

tenerne efter teatertid førtes på Treschows kafé eller «hos Ingebret», begav den vordende kritiker sig hen i Johan Dahls boglade og lod sig forskrive fra København et exemplar af J. L. Heibergs «Prosaiske Skrifter», om hvilke han havde hørt sige, at de skulde indeholde en afhandling betitlet «Om Vaudevillen». Denne afhandling blev da læst, grublet over og kanske tildels også forstået. Gennem disse skrifter blev man endvidere bekendt med en polemik, som Heiberg i sin tid havde ført imod professor Øhlenschläger og imod digteren Hauch i Sorø. Lejlighedsvis erfarede man deraf også, at J. I. Baggesen (forfatter af «Gjengangerbrevene») allerede tidligere havde åbnet et lignende felttog imod den store digter, som havde skrevet både «Axel og Valborg» og «Hakon Jarl».

Megen anden for en kritiker nyttig viden lod sig også uddrage af disse skrifter. Af dem lærte man f. ex., at en ret kritiker var på smagens vegne forpligtet til at føle sig forarget over hiater. Blev i et eller andet vers et sådant uhyre påtruffet, kunde man være sikker på, at de unge kristianiensiske kritiserende Jeronimusser, ligervis som Holbergs egen, udråbte deres: Hillemand, verden står ikke til påske!

Og så havde den datidige norske hovedstads-kritik en særegen ejendommelighed, hvis udspring jeg længe ikke kunde blive klog på. Vore kritikere plejede nemlig, hver gang en begyndende forfatter udgav en bog eller fik et lidet teaterstykke opført, at geråde i en ustyrlig vrede og at gebærde sig som om der gennem bogens udgivelse eller stykkets opførelse var tilføjet dem selv og de aviser, de skrev i, en blodig fornærmelse. Som sagt, jeg grublede længe over denne besynderlighed. Endelig fik jeg rede i sagen. Ved nemlig at læse det danske «Månedsskrift for Literatur» blev jeg opmærksom på, at gamle etatsråd Molbech i sin tid havde plejet at betages af en svær vrede, når en ung digter udgav en bog eller fik et skuespil opført i København.

Således, eller omtrent således, var den domstol beskaffen, der nu i dagspressen tog sig for at stille «Gildet på Solhaug» for kritikens skranke i Kristiania. Den var for størstedelen sammensat af

unge mænd, der i kritisk henseende levede på lån fra diverse kanter. Deres kritiske tanker var for længe siden tænkte og udtalte af andre; deres meninger var for lang tid siden formuleret andetsteds. Lånegods var hele deres æstetiske teori; lånegods var hele deres kritiske metode; lånegods var i et og alt, i stort og i småt, den polemiske taktik, de gjorde brug af. Ja, lige til sindsstemningen, så var den lånt. Lånt, lånt var det alt sammen. Det eneste originale ved dem var, at de evig og altid benyttede lånegodset forkert og i utide.

At dette kollegium, hvis medlemmer kritisk livnærede sig ved lån, troede at måtte i digterisk henseende forudsætte noget lignende hos mig, kan ikke forundre nogen. Et par aviser der oppe, og muligens flere, fandt da også ganske rigtig ud, at jeg havde lånt dette eller hint fra Henrik Hertz's skuespil «Svend Dyrings hus».

Denne kritiske påstand er grundløs og uefterrettelig. Det er åbenbart benyttelsen af kæmpevisernes versemål i begge stykkerne, som har foranlediget den. Men hos mig er sproget en ganske anden end hos Hertz; diktionen i mit stykke har et ganske andet klangpræg end i hans; over det rytmiske i mit stykke vifter en let sommerluft; over det rytmiske hos Hertz ruger der høstvejr.

Heller ikke, hvad karakterer, handling, eller overhovedet hvad det faktiske indhold angår, findes der mellem begge stykker nogen anden eller større lighed end den, der er en nødvendig følge af, at stoffet til dem begge er hentet ud fra kæmpevisernes trange forestillingskreds.

Med fuldt så stor eller vel endnu større føje kunde man påstå, at Hertz i sit «Svend Dyrings hus» havde lånt et og andet, og det ikke så lidt endda, fra Heinrich v. Kleist's «Käthchen von Heilbronn», der er skrevet i begyndelsen af dette århundrede. Käthchens forhold til grev Wetter-Strahl er i alt væsentligt det samme, som Ragnhilds til ridder Stig Hvide. Ligesom Ragnhild drives også Käthchen af en gådefuld, uforklarlig magt til at følge den mand, hun elsker, på alle hans veje, til lønligt at liste sig efter ham, til viljeløst at lægge sig ned

og sove i hans nærhed, til naturnødvendigt at vende tilbage til ham, så ofte hun end jages bort. Hertil kommer det overnaturliges indgriben på flere andre måder både hos Kleist og hos Hertz.

Men er der nogen, som tviler på, at man i den endnu ældre dramatiske litteratur, med en smule god eller ond vilje, måtte kunne opdrive et skuespil, om hvilket det kunde påstås, at Kleist derfra havde lånt et eller andet til sit «Käthchen von Heilbronn»? Jeg tviler i al fald ikke derpå. Men deslige påvisninger vilde være ørkesløse. Det, der gør et kunstværk til sin ophavsmands åndelige ejendom, det er, at han har påtrykt værket sin egen personligheds stempel. Jeg mener derfor, at til trods for de antydede lighedspunkter er «Svend Dyrings hus» lige så ubestridelig og udelukkende et originalværk af Henrik Hertz, som «Käthchen von Heilbronn» er et originalværk af Heinrich v. Kleist.

Den samme ret gør jeg for mit eget vedkommende gældende med hensyn til «Gildet på Solhaug». Jeg håber også, at man for fremtiden vil lade enhver af de tre navnefætttere få beholde ubeskåret, hvad der med rette tilhører ham.

Georg Brandes har ved given anledning betegnet «Gildet på Solhaug» i dets forhold til «Svend Dyrings hus», ikke som bygget på noget lån, men som tilblevet under en påvirkning, en indflydelse, udøvet af en ældre digter på den yngre. Hans udtalelser om mit arbejde er for resten så velvillige, at jeg herfor, som for så meget andet, har al grund til at være ham takskyldig.

Men ikke desto mindre må jeg fastholde, at sagen i virkeligheden heller ikke forholder sig således, som Brandes har opfattet den. Henrik Hertz har aldrig i nogen særlig grad tiltalt mig som dramatisk digter. Jeg kan derfor ikke få i mit hoved, at han nogensinde skulde, mig uafvidende, have kunnet øve nogen indflydelse på min egen dramatiske produktion.

På dette punkt og i denne forbindelse kunde jeg indskrænke mig til at henvise til dr. Valfrid Vasenius, docent i æsthetik ved universitetet i Helsingfors. I

sin afhandling for den filosofiske doktorgrad: «Henrik Ibsens dramatiska diktning i dess första skede» (1879) så vel som i sit værk «Henrik Ibsen, ett skaldeporträtt» (343 sider. Jos. Seligmann & comp. Stockholm. 1882.) har han gjort rede for sit grundsyn på mit her omhandlede skuespil, – i sidstnævnte skrift suppleret med, hvad jeg under et samvær i München for tre år siden i al korthed meddelte ham. Hertil kunde jeg, som sagt, henwise.

Men for god ordens skyld vil jeg dog selv på de følgende blade i omrids fortælle «Gildet på Solhaug»s tilblivelseshistorie.

Her er den:

Jeg indledede denne fortale med en oplysning om, at stykket er skrevet i sommeren 1855.

Året i forvejen havde jeg skrevet «Fru Inger til Østråt». Beskæftigelsen med dette drama havde nødsaget mig til literært og historisk at fordybe mig i Norges middelalder, navnlig da i den senere del af samme. Jeg forsøgte, så godt det lod sig gøre, at leve mig ind i hine tiders sæder og skikke, i menneskernes følelsesliv, i deres tænkesæt og udtryksmåde.

Denne periode er imidlertid ikke særdeles tiltalende at dvæle ved i længden; den frembyder heller ikke synderlig stof, der egner sig for dramatisk behandling.

Jeg tyede derfor også snart over til selve sagatiden. Men kongesagaerne og over hovedet de strængere historiske overleveringer fra denne fjerne tidsalder fængslede mig ikke; jeg kunde dengang ikke for mine digteriske øjemed gøre nogen dramatisk brug af stridighederne mellem konger og høvdinge, mellem partier og flokke. Det skulde først komme senere.

Derimod fandt jeg i rigt mål i de islandske ætte- sagaer, hvad jeg behøvede som menneskelig ikklædning for de stemninger, forestillinger og tanker, der dengang opfyldte, eller i al fald mere eller mindre klart foresvævede mig. Disse gammelnordiske lite-

rære bidrag til vor sagatids personalhistorie havde jeg hidtil ikke kendt, knapt nok hørt dem nævne. Da faldt mig ved et tilfælde N. M. Petersens, i al fald for sprogtoneens vedkommende, fortræffelige oversættelse i hænde. Ud fra disse ætte-krøniker med deres vekslende forhold og optrin mellem mand og mand, mellem kvinde og kvinde, over hovedet mellem menneske og menneske, slog mig et personligt, fyldigt, levende livsindhold imøde; og ud af denne min leven sammen med alle disse afsluttede, enkelte, personlige kvinder og mænd fremstod i min tanke det første rå, tagede udkast til «Hærmændene på Helgeland».

Hvor meget der af enkelthederne udformede sig i mig, véd jeg ikke længer at opgive. Men jeg husker godt, at de to skikkelser, jeg først fik øje på, var de to kvinder, som senere blev til Hjørdis og Dagny. Et stort gilde med æggende og skæbnesvangre sammenstød skulde der være i stykket. For øvrigt vilde jeg af karakterer, lidenskaber og indbyrdes forhold optage alt det, der forekom mig at være mest typisk for sagalivet. Med *et* ord, – hvad der i Vølsungasagaen var blevet episk om-digtet, vilde jeg, dramatisk, ligefrem gengive.

Nogen hel, sammenhængende plan udkastede jeg vel ikke dengang. Dog stod det klart for mig, at et sådant skuespil var det første, som nu skulde skrives.

Men så kom der adskilligt imellem. Det meste deraf var vel af personlig natur og formodentlig det stærkest og nærmest afgørende; men jeg tror nok, det heller ikke var ganske uden betydning, at jeg just på den tid beskæftigede mig med indgående at studere Landstads samling af «Norske folkeviser», der var udkommet et par år i forvejen. De stemninger, jeg dengang befandt mig i, forligedes bedre med middelalderens literære romantik end med sagaens kendsgerninger, bedre med verseformen end med prosastilen, bedre med det sprogmusikalske element i kæmpevisen, end med det karakteriserende i sagaen.

Således skede det, at det formløst gærende udkast til tragedien «Hærmændene på Helgeland» fore-

løbig forvandlede sig til det lyriske drama «Gildet på Solhaug».

De to kvindeskikkelser, plejesøstrene Hjørdis og Dagny i den påtænkte tragedie blev til søstrene Margit og Signe i det fuldførte lyriske drama. Disse to sidstnævntes afstamning fra de to sagakvinder, vil let falde i øjnene, når der først gøres opmærksom derpå. Slægtsligheden er umiskendelig. Tragediens den gang kun løst planlagte helt, den vidt berejste og ved fremmede kongehoffer vel modtagne høvding, vikingen Sigurd, omformede sig til riddersmanden og sangeren Gudmund Alfsøn, der også har færdedes længe i fremmede lande og levet i kongens gård. Hans stilling mellem de to søstre blev ændret i overensstemmelse med de forandrede tidsomstændigheder og forhold; men begge søstrenes stilling lige over for ham forblev væsentlig den samme, som i den oprindelig påtænkte og senere fuldførte tragedie. Det skæbnesvangre gilde, som det i mit første udkast havde været mig så magtpåliggende at male, blev i dramaet den skueplads, på hvilken personerne helt igennem optrådte; det blev den baggrund, imod hvilken handlingen hævede sig frem og meddelte det samlede billede den grundstemning, jeg havde tilsigtet. Stykkets afslutning dæmpedes og formildedes visst nok i overensstemmelse med dets art som drama og ikke tragedie; men mellem rettroende æstetikere turde der måske alligevel kunne tvistes om, hvor vidt der i denne afslutning ikke er blevet tilbage et drag af uformidlet tragik som et vidnesbyrd om dramaets udspring.

Herpå skal jeg imidlertid ikke videre indlade mig. Jeg har kun villet hævde og fastslå, at det foreliggende skuespil, lige så fuldt som alle mine øvrige dramatiske arbejder, er et naturnødvendigt udslag af min livsgang på et bestemt punkt. Det er opstået indenfra og ikke formedelst nogen ydre påvirkning eller indflydelse.

Således og ikke anderledes hænger det sammen med tilblivelsen af «Gildet på Solhaug».

Rom, i April 1883.

Henrik Ibsen.

PERSONERNE:

Bengt Gautesøn, herre til Solhaug.

Margit, hans hustru.

Signe, hendes søster.

Gudmund Alfsøn, deres frænde.

Knut Gæsling, kongens foged.

Erik fra Hægge, hans ven.

En huskarl.

En anden huskarl.

Kongens sendebud.

En gammel mand.

En pige.

Gæster, herrer og fruer.

Mænd i Knut Gæslings følge.

Karle og piger på Solhaug.

(Handlingen foregår på Solhaug i det fjortende århundrede.)

FØRSTE AKT.

(En stadselig stue med dør i baggrunden og på begge sidevæggene. Foran til højre et karnap-vindu med små, runde, blyindfattede ruder, og ved vinduet et bord med en mængde kvindesmykker. Langs væggen til venstre et større bord med sølvkruse, bægge og drikkehorn. Døren i baggrunden fører ud til en åben svalegang, hvorigennem ses et vidt fjordlandskab.)

Bengt Gautesøn, fru Margit, Knut Gæsling og Erik fra Hægge sidder om drikkebordet til venstre. I baggrunden dels sidder dels står Knuts mænd; et par ølboller går rundt mellem dem. Langt borte høres kirkeklokker, som ringer til højmesse.)

Erik

(rejser sig op ved bordet).

Og nu, kort og godt, hvad svar har I at give mig paa mit ærend som Knut Gæslings bejlermand?

Bengt

(skotter urolig til sin hustru).

Ja, jeg – jeg tænker nu – *(da hun tier.)* Hm, Margit, lad os først høre, hvad du mener.

Margit

(står op).

Herr Knut Gæsling, – det var mig længe vitterligt, hvad Erik fra Hægge nys fremsatte om eder. Jeg véd fuldt vel, at I stammer fra en berømmelig slægt; I er rig på gods og guld, og vor kongelige herre er eder synderlig bevågen.

Bengt

(til Knut).

Synderlig bevågen, – det siger jeg også.

Margit

Og visseligen kunde ikke min søster kære sig nogen gævere husbond –

Bengt

Ingen gævere; det er lige det samme, som jeg tænker.

Margit

– dersom I ellers kan formå hende til at fatte godhed for jer.

Bengt*(ængstelig og halv sagte).*

Men, – men, min kære hustru –

Knut*(springer op).*

Ja så, fru Margit! I mener, at eders søster –?

Bengt*(søger at berolige ham).*

Nej vent, Knut Gæsling! Vent nu. I må forstå os ret.

Margit.

Så lidet kan mine ord krænke jer. Min søster kender eder jo kun af de viser, som er gjort om eder, – og de viser klinger ilde for høviske øren. Eders fædres gård er et utrygt hjem mellem alle de vilde gæster. Både nat og dag har I gilde med dem. Krist hjælpe den ungmø, I fæster! Krist hjælpe den ungmø, I lokker med guld, med gods eller grønne skove; – snart vil I se hende sorrigfuld at længes, under muldet at sove.

Erik.

Nu ja – sandt nok – Knut Gæsling lever noget vildt og ustyrligt. Men sligt ændrer sig let, når han får sig en hustru i gården.

Knut.

Og vel skal I mærke jer dette, fru Margit. Det kan være en uge siden, at jeg var til drikkegilde på Hægge hos Erik, som her står. Øllet var stærkt; og da det led ud på kvelden gjorde jeg det løfte, at Signe, eders fagre søster, skulde vorde min viv, før året var omme. Aldrig skal det siges Knut Gæsling på, at han har brudt noget løfte. Derfor ser I selv, at I må kære mig til eders søsters husbond, – enten med det gode eller med det onde.

Margit.

Før *det* skal ske, vil jeg ikke fordølge, I må skille jer af med jert ravende følge. I må ikke længer med skrig og med larm jage rundt bygden tilhest og i karm; I må døve den gru, som langvejs står af Knut Gæslings komme til bryllupsgård.

Høvisk må I te jer, når I rider til gilde;
øksen skal I hjemme bag stuedøren stille; –
I véd, den sidder løs i jer hånd, når mjød
og øl har gjort jer panden fortumlet og rød.
Ærbare kvinder skal I lade med fred;
lad hvermand beholde sit eje;
I må ikke frækt skikke nogen den besked,
at hvis han er klog, så tar han ligskjorten med,
når han færdes på eders veje.
Og arter I jer sådan til året går ud,
så kunde I nok vinde jer min søster til brud.

Knut

(med indædt harme).

I véd snildt at belægge eders ord, fru Margit.
For sandt – I burde være prest og ikke eders
husbonds frue.

Bengt.

Å, for den sags skyld, så kunde nok jeg også –

Knut

(uden at agte på ham).

Men vel skal I mærke jer, at havde en våben-
før mand talt mig til på slig vis som I, så –

Bengt.

Nej men hør nu, Knut Gæsling, – I må forstå os!

Knut

(som før).

Nu, kort og godt, så skulde han fornummet, at
øksen sidder mig løs i hånden, som I fornylig sagde.

Bengt

(sagte).

Der har vi det! Margit, Margit, dette her går
aldrig godt.

Margit

(til Knut).

I bad om ærligt svar, og det har jeg givet jer.

Knut

Vel, vel; jeg vil heller ikke regne det så nøje
med jer, fru Margit. I har mere kløgt, end alle vi
andre tilhobe. Der er min hånd; – kan hænde
der er skælig grund for alle de hvasse ord, I
sagde mig.

Margit.

Det må jeg lide; nu er I jo alt på god vej til at bedre jer. Og hør så et ord til. Vi holder gilde her på Solhaug idag.

Knut.

Gilde?

Bengt.

Ja, herr Gæsling. I skal vide, det er vor bryllupsdag; idag for tre år siden blev jeg fru Margits mand.

Margit

(utålmodig, afbrydende).

Som jeg sagde, vi holder gilde idag. Når I nu kommer fra kirken og har røgtet eders øvrige ærender, så rider I hid igen og tager del i laget. I kan da lære min søster at kende.

Knut.

Vel, fru Margit; jeg takker jer. Dog var det ikke for at søge kirken, jeg red herved imorges. Min rejse gælder Gudmund Alfsøn, eders frænde.

Margit

(studser).

Ham! Min frænde? Hvor vil I søge *ham*?

Knut.

Hans gård ligger jo bag næsset, på den anden side af fjorden.

Margit.

Men han selv færdes langvejs herfra.

Erik.

Sig ikke det; han turde være nærmere, end I tænker.

Knut

(hvvisker).

Ti stille!

Margit

Nærmere? Hvad mener I?

Knut.

Har I da ikke hørt, at Gudmund Alfsøn er kommen tilbage til landet igen? Han fulgte med kansleren Audun af Hægranæs, som var sendt til Frankrig for at hente vor nye dronning.

Margit.

Det er ret nok; men kongens bryllup holdes i disse dage med stor pragt i Bergen, og der er Gudmund Alfsøn med.

Bengt.

Ja, og der kunde vi også have været med, såfremt min hustru havde villet.

Erik

(*sagte til Knut*).

Fru Margit véd da ikke, at –?

Knut

(*sagte*).

Det synes så; men lad dig ikke mærke med noget. (*højt*.) Nu ja, fru Margit, jeg får lige fuldt tage afsted på lykke og fromme; ved kveldstid kommer jeg igen.

Margit.

Og da får I vise, om I mægter at styre jert vilde sind.

Bengt.

Ja, mærk jer det.

Margit.

I rører ikke eders økse; hører I, Knut Gæsling!

Bengt.

Hverken eders økse eller eders kniv eller hvad andet værge, I bærer hos jer.

Margit.

Thi da kan I ingensinde håbe på noget svogerskab med mig.

Bengt.

Nej, det har vi fast bestemt os til.

Knut

(*til Margit*).

Vær I bare tryg.

Bengt.

Og når vi har bestemt os til noget, så står det fast.

Knut.

Det kan jeg lide, herr Bengt Gautesøn. Jeg har det på samme sæt; og jeg har nu engang drukket på svogerskab mellem os. I får se til, om ikke jeg også holder fast ved mit ord. – Guds fred til ikveld!

(Han og Erik går med mændene ud i baggrunden. Bengt følger dem til døren. Klokkeringningen er imidlertid ophørt.)

Bengt

(kommer tilbage).

Det bares mig for, som han trued os, da han gik.

Margit

(tankespredt).

Ja, sådan lod det.

Bengt

Knut Gæsling er ikke god at komme ud for.

Og når jeg tænker mig om, så gav vi ham også altfor mange umilde ord. Nå, lad os ikke gruble over den sag. Idag må vi være lystige, Margit!

Og det, mener jeg, vi har god grund til begge to.

Margit

(smiler tungt).

Ja, tilvisse!

Bengt

Jeg var ikke ganske ung, da jeg bejled til dig, det er sandt. Men den rigeste mand på mange, mange mile, det véd jeg da visst, at jeg var. Du var en fager ungmø, af ædel slægt; men medgiften skulde ikke friste nogen frier.

Margit

(hen for sig).

Og dog var jeg dengang så rig.

Bengt

Hvad sagde du, min hustru?

Margit.

Å, intet, intet. *(går over mod højre.)* Jeg vil pynte mig med perler og ringe. Det er jo min glædesfest ikveld.

Bengt.

Slig tale tykkes jeg vel om. Lad mig se, du klæder dig i din bedste stads, så vore gæster kan sige: lyksalig hun, som fik Bengt Gautesøn til husbond. – Men nu må jeg ud i madburet; der er fuldt op at tage vare på idag.
(han går ud til venstre.)

Margit

(segner ned i en stol ved bordet til højre).
Vel var det han gik. Når jeg ser ham herinde, det er mig som blodet holdt op at rinde; det er som en kold, en knugende magt havde sig rundt om mit hjerte lagt.
(med frembrydende tårer.)
Han er min husbond! Jeg er hans viv!
Hvorlænge varer et menneskes liv?
Gud fri mig, – kanhænde halvhundrede år; –
og jeg – i det tre og tyvende går!
(roligere, efter en kort taushed.)
Det er tungt at sukke bag gylden mur;
det er tungt at sidde så længe i bur.
(famler tankespredt mellem smykkerne og begynder at pynte sig.)
Med perler og ringe alt som bedst,
han bad, at jeg smykke mig skulde.
Det var mig en gledere bryllupsfest,
om jeg stædtes til ro under mulde.
(afbrydende.)
Dog, jeg vil ikke mere tænke derpå;
jeg kender en vise, som kan sorgen forslå.
(hun synger.)
Bergkongen red sig under ø;
– så klageligt rinde mine dage –
vilde han fæste den væne mø.
– ret aldrig du kommer tilbage –
Bergkongen red til herr Håkons gård;
– så klageligt rinde mine dage –
liden Kirsten stod ude, slog ud sit hår.
– ret aldrig du kommer tilbage –
Bergkongen fæsted den væne viv;
– så klageligt rinde mine dage –
han spændte en sølvgjord omkring hendes liv.
– ret aldrig du kommer tilbage –
Bergkongen fæsted den liljevånd
– så klageligt rinde mine dage –
med femten guldringe til hver hendes hånd.
– ret aldrig du kommer tilbage –

Tre sommere gik, og der gik vel fem;
 – så klageligt rinde mine dage –
 Kirsten sad i berget i alle dem.
 – ret aldrig du kommer tilbage –
 Fem sommere gik, og der gik vel ni;
 – så klageligt rinde mine dage –
 liden Kirsten så ikke solen i li.
 – ret aldrig du kommer tilbage –
 Dalen har blomster og fuglesang;
 – så klageligt rinde mine dage –
 i berget er der guld og en nat saa lang.
 – ret aldrig du kommer tilbage –
(hun rejser sig og går henover gulvet.)
 Den vise sang Gudmund så mangan kveld,
 da han var hos min fader hjemme.
 Der er noget deri, – jeg véd ikke selv, –
 der er noget, som jeg aldrig kunde glemme;
 der er noget, som mægtigt fyldte min hu, –
 som jeg aldrig forstod, – som jeg grubler på endnu.
(forfærdet, standser.)
 Røde guldringe! Beltet om mit liv –!
 Med guld var det bergkongen fæsted sin viv!
(fortvilet; synker ned på en bænk ved bordet til venstre.)
 Ve mig! Selv er jeg bergkongens brud!
 Og ingen – ingen kommer for at løse mig ud.
(Signe, glædestrålende, kommer løbende ind fra baggrunden.)

Signe

(råber).

Margit, Margit, – han kommer!

Margit

(springer op).

Kommer? Hvem kommer?

Signe.

Gudmund, vor frænde!

Margit.

Gudmund Alfsøn! Her! Hvor kan du tro –?

Signe.

Å, jeg er viss på det.

Margit

(går over mod højre).

Gudmund Alfsøn er med til bryllupsgildet i kongsgården; det véd du lige så godt som jeg.

Signe.

Kan være; men endda så er jeg sikker på, det var ham.

Margit.

Har du da set ham?

Signe.

Å nej, nej; men nu skal du høre –

Margit.

Ja, skynd dig, – fortæl!

Signe.

Det var sig årle, da klokkerne klang,
mig lysted at ride til kirke;
de vildene fugle kviddred og sang
alt mellem siljer og birke.
Der var en gammen i luft og i li;
kirketiden fast var omme;
thi alt som jeg red ad den skyggefulde sti
mig vinked hver rosenblomme.
Jeg trådte så tyst på kirkegulvet ind;
presten stod højt i koret;
han sang og læste; med andagt i sind
lytted mænd og kvinder til ordet.
Da hørtes en røst over fjorden blå;
mig tyktes, at alle de billeder små
vendte sig om for at lytte derpå.

Margit.

Hvad mere? Signe, – tal ud, tal ud!

Signe.

Det var som et dybt, et ufatteligt bud
maned mig udenfor kirkens mur
over hej og dal, gennem li og ur.
Mellem hvide birke jeg lyttende skred;
jeg vandrede fast som i drømme;
øde stod bag mig det hellige sted;
thi prest og kirkefolk vandrede med,
mens det koglende kvad monne strømme.
Der var så stille på kirkesti;
mig tyktes, at fuglene lytted i li,
at lærken daled og gøken taug,
og at det svared fra fjeld og haug.

Margit.

Bliv ved!

Signe.

Da korsed sig mand og kvinde;
 (med hænderne mod brystet.)
 men sælsomme tanker steg op herinde.
 Fuldt vel jeg kendte den dejlige sang;
 Gudmund har sunget den mangan gang;
 Gudmund har sunget den mangan kveld, –
 og alt, hvad han har sunget, det mindes jeg vel.

Margit.

Og du tror, det skulde være –?

Signe.

Jeg véd det så visst!
 Tro mig, mit ord skal du sande.
 (leende.)
 Kommer ikke hver en liden sangfugl tilsidst
 igen fra de fremmede lande?
 Jeg véd ikke selv, – men jeg er så glad –!
 Der falder mig ind –. Margit, véd du hvad?
 Hans harpe har hængt så længe
 på væggen derinde. Jeg vil tage den ned;
 jeg vil pudse den blank og stille den beredt
 og stemme dens gyldne strænge.

Margit

(åndsfraværende).
 Gør, som dig lyster –

Signe

(bebrejdende).
 Det er ikke ret.
 (omfavner hende.)
 Når Gudmund kommer, vil du atter vorde let
 tilsinds, som da Signe var liden.

Margit

(hen for sig).
 Så mangt har forandret sig siden – –

Signe.

Margit, du *skal* være fro og glad!
 Har du ikke terner og svende?
 I dit kammer hænger kostelige klæder på rad.
 Å Krist, hvilken rigdom uden ende!
 Om dagen kan du ride dig i lunden sval,
 at vejde den vilde rå;
 om natten kan du sove i fruersal
 på silkebolsterne blå.

Margit

(ser mod karnappet).

Og han skulde komme til Solhaug som gæst!

Signe.

Hvad siger du?

Margit

(vender sig).

Intet. – Gå; smyk dig som bedst.

Min lykke, den, du så lydt monne prise,
kunde times dig selv.

Signe.

Hvad mener du vel?

Margit

(stryger hendes hår).

Jeg mener –; nu ja, det vil sig jo vise –;
jeg mener, – hvis en bejler red sig hid ikveld –;

Signe.

En bejler? Til hvem?

Margit.

Til dig.

Signe

(med latter).

Til mig?

Å, da er han kommen på den urette vej.

Margit.

Hvad vilde du svare, hvis høvisk han bad
om din tro?

Signe.

Jeg vilde svare, jeg er for glad
til at tænke på bejlere eller på sligt.

Margit.

Men hvis han var mægtig? Hvis hans hus var rigt?

Signe.

Å, var han end konge, med hallen fuld
af dyre klæder og røden guld,
det skulde så lidet mig friste.
Nu bæres det mig for, jeg er rig nok med mig selv,
med sommer og sol og den susende elv,
med dig og de fugle på kviste.
Kære søster min, – her vil jeg bygge og bo;
og at skænke nogen bejler min hånd og min tro,

dertil har jeg ikke tid; dertil er jeg for fro!
(*hun iler syngende ud til venstre.*)

Margit

(*efter et ophold.*)

Gudmund Alfsøn skulde komme hid? Hid – til Solhaug? Nej, nej, det kan ikke være. – Signe havde hørt ham synge, sagde hun. Når jeg hørte granerne suse dybt derinde i skoven, når jeg hørte fossen rulle og fuglene lokke i trætoppene, da bares det mig tidt nok for, som om Gudmunds kvæder blandede sig alt imellem. Og dog var han langvejs herfra. – Signe har skuffet sig selv. Gudmund kommer ikke.

Bengt

(*i hastværk, fra baggrunden, råber.*)

En uventet gæst, min hustru!

Margit

Og hvem?

Bengt

Gudmund Alfsøn, din frænde! (*råber ud gennem døren til højre.*) Det bedste gæstekammer må holdes rede – og det på stand!

Margit

Han er da alt på gården?

Bengt

(*ser ud gennem svalegangen.*)

Ikke så lige endnu; men længe vil det ikke være. (*råber ud til højre igen.*) Den snittede egeseng med dragehovederne! (*går hen til Margit.*) Hans våbendrager bragte bud og hilsen fra ham; selv følger han efter.

Margit

Hans våbendrager? Kommer han hid med våbendrager?

Bengt.

Ja, det skulde jeg vel mene. En våbendrager og sex rustede mænd er hos ham. Nå ja, Gudmund Alfsøn er jo også en hel anden mand nu, end dengang han drog ud på langfærd. Men jeg må ned og tage imod ham. (*råber ud.*) Læg gyldenlædersadlen på min hest! Og glem ikke bidslet med ormehovederne! (*ser ud i baggrunden.*) Au, der er han alt ved ledet! Nå, så min stav da; min sølvknappede stav! Slig en herre, – Krist fri mig – ham må vi tage imod med ære, med stor ære!
(*han går skyndsomt ud i baggrunden.*)

Margit

(*grublende.*)

Han vandred fra bygden som den fattigste svend. Nu kommer han med væbner og med rustede mænd. Hvad vil han? Er det hans agt at se, om bittert jeg nages af kummer og ve? Lyster det ham at prøve og friste, hvad jeg mægter at bære, før hjertet må briste? Mener han, at –? Ah, prøv kun derpå; så ringe en fryd skal du deraf få!
(*hun vinker ud gennem døren til højre.*)
(*Tre piger kommer ind i stuen.*)

Margit.

I høre mig vel, mine terner små;
I bringe mig på stand min silkekåbe blå.
I følge mig flugs i fruerstuen ind,
at klæde mig høvisk i fløjel og skind.
To af jer skal klæde mig i skarlag og mår,
den tredje skal vinde perler i mit hår.
I bære mig alle mine smykker did ud!
(*Pigerne går med smykseskrinene ud til venstre.*)

Margit

Så vil jeg! Margit er jo bergkongens brud.
Vel! Jeg får at bære mit kongelige skrud.
(*hun går ud til venstre.*)
(*Bengt fører Gudmund Alfsøn ind gennem svalegangen i baggrunden.*)

Bengt.

Og endnu en gang, – hil eder under Solhaugs tag, min hustrus frænde!

Gudmund.

Jeg takker jer. Og hvordan går det hende?
Hun lider dog *vel* i alle måder, vil jeg tro?

Bengt.

Ja, det kan I sværge på, hun gør. Der fattes hende intet. Hele fem terner kan hun byde og råde over; en fuldt sadlet ganger står rede, så snart det kun lyster hende. Nå, snart sagt, så har hun alt, hvad en høvisk kvinde kan begære for at være fornøjet i sine kår.

Gudmund.

Og Margit, – hun er da vel fornøjet?

Bengt.

Gud og hver mand skulde tro, hun måtte være det; men, sælsomt nok –

Gudmund.

Hvad mener I?

Bengt.

Ja, enten I nu vil tro det eller ikke, så bæres det mig for, at Margit var lystigere til sinde alt imens hun leved i fattige kår, end siden hun blev frue på Solhaug.

Gudmund

(hen for sig).

Jeg vidste det jo nok; sådan måtte det gå.

Bengt.

Hvad siger I, frænde?

Gudmund.

Jeg siger, højligens undrer mig, hvad I fortæller om eders hustru.

Bengt.

Ja, mener I ikke, det går mig lige så? Jeg vil aldrig gælde for en ærlig herremand mere, dersom jeg skønner, hvad hun yderligere kan ønske sig. Jeg er om hende så lang dagen er; og ingen skal kunne sige mig på, at jeg holder hende strængt; alt tilsyn med hus og gård har jeg taget på mig; og ikke desmindre –. Nå, I var jo altid en lystig svend; jeg tænker nok, I bringer solskin med jer. Hys; der kommer fru Margit! Lad jer ikke mærke med, at jeg –

(Margit kommer i rig dragt fra venstre.)

Gudmund

(går hende imøde).

Margit, – kære Margit!

Margit

(standser, ser fremmed på ham).

Forlad mig, herr ridder; men –? *(som om hun først nu genkendte ham.)* For sandt, hvis jeg ikke fejler, så er det Gudmund Alfson.

(rækker hånden frem.)

Gudmund

(uden at tage den).

Og du kendte mig ikke straks igen?

Bengt

(leende).

Nej men, Margit, hvad tænker du dog på? Jeg meldte dig jo nylig, at din frænde –

Margit

(går over mod bordet til højre).

Tolv år er en lang tid, Gudmund. Den friskeste urt kan dø i tiende led imens –

Gudmund.

Det er syv år siden vi sidst sås.

Margit.

Tilvisse, det må være længere siden.

Gudmund

(ser på hende).

Jeg kunde fristes til at tro det; men det er dog som jeg siger.

Margit.

Hel sælsomt. Jeg var dog visst et barn dengang; og det tykkes mig en evig lang tid siden jeg var barn. *(kaster sig ned i en stol.)* Nå, sæt eder, min frænde! Hvil eder ud; ikveld skal I forlyste os med eders sang. *(med et tvungent smil.)* Ja, I véd vel, vi er glade her på gården idag, – vi holder gilde.

Gudmund.

Det blev mig sagt, ret som jeg gik ind på tunet.

Bengt.

Ja, idag for tre år siden blev jeg –

Margit*(afbrydende).*

Min frænde har alt hørt det. *(til Gudmund.)* Vil I ikke lægge eders kappe bort?

Gudmund.

Jeg takker eder, fru Margit; men det bæres mig for, som her er koldt, – koldere, end jeg havde ventet.

Bengt

Da er jeg både sved og varm; men jeg har også fuldt op at tage vare på. *(til Margit.)* Lad nu ikke tiden falde lang for vor gæst, mens jeg er ude. I kan jo snakke sammen om gamle dage.

*(vil gå.)***Margit***(tvilrædig).*

Går du? Vil du ikke heller –?

Bengt*(leende, til Gudmund, idet han kommer tilbage.)*

Ser I vel; herr Bengt til Solhaug er manden, som forstår at færdes mellem kvindfolk. Der er ikke den stund så kort, at min hustru kan være mig foruden. *(til Margit, idet han tager hende under hagen.)* Vær du trøstig; jeg skal snart være hos dig.

Margit*(hen for sig).*

Å, kval og harm at måtte lide alt dette.

*(kort taushed.)***Gudmund.**

Hvorlunde lever eders søster kære?

Margit.

Jeg takker; hel vel.

Gudmund.

Det blev sagt, hun skulde være hos eder.

Margit.

Her har hun været siden jeg –

(slår om.)

For tre år siden kom hun til Solhaug med mig.

(lidt efter.)

Hun træder visst snart i stuen herind.

Gudmund.

Signe havde fordum så vennesælt sind;
hun kendte ej list eller rænke;
når jeg kommer ihu hendes øjne blå,
jeg må på guds engle tænke.
Dog, mangt kan i syv års tid forgå.
Sig mig, – mens fjernt fra bygden jeg vandred,
har også hun sig så stærkt forandret?

Margit

(tvungent spøgende).

Hun også? Er det i kongens gård
slig høvisk tale man lærer?
I minder mig om, hvordan tiden lærer –

Gudmund.

Margit, hel vel mine ord I forstår.
Engang var I mig begge så blide;
I græd, da jeg skulde fra bygden ride;
vi loved at holde som søskende sammen
i fryd og i ve, i nød og i gammen.
I lyste som en sol mellem jomfruer små;
så viden om land eders ry monne gå; –
fuldt vel er I endnu så fager en kvinde.
Men Solhaugs frue, kan jeg mærke, har glemt
den fattige frænde. Så umildt er I stemt,
I, der engang var så vennesæl til sinde.

Margit

(næsten tårekvalt).

Ja engang –!

Gudmund

(ser deltagende på hende, tier lidt og siger med dæmpet stemme):

Eders husbond bød os at korte
tiden med at melde om gammelt og kært.

Margit

(heftigt).

Nej, nej; ikke derom!

(roligere.)

Det falder mig så svært
at mindes; den ting har jeg aldrig lært.
Meld heller om de år, I var borte; –
den tid er vel ej på bedrift så arm;
meget må I kunne mig berette;
derude er jo verden både vid og varm, –
der er sindet og tankerne lette.

Gudmund.

I kongens hal var jeg aldrig så fro,
som dengang jeg var smådreng i den fattige bo.

Margit

(uden at se på ham).

Og jeg – hver dag, jeg på Solhaug bode,
takked himlen, at den gjorde mine kår så gode.

Gudmund.

Vel eder, dersom I kan takke fordi –

Margit

(heftigt).

Og er jeg da ikke hædret og fri?
Kan jeg ikke byde, som det huer mig bedst?
Kan jeg ikke, alt som det lyster mig, råde?
Her er jeg den første; ingen sidder mig næst;
Og det, véd I, var mig altid til måde.
I tænkte nok at finde mig kummerlig og træt;
men I ser, jeg er fro, mit sind er let.
Se, derfor kunde I sparet jert komme
til Solhaug; det vil jer kun lidet fromme.

Gudmund.

Hvad mener I, fru Margit?

Margit

(rejser sig).

Tilfulde jeg véd,
hvad der fører jer ind i min enlige stue.

Gudmund.

I véd, hvi jeg kommer? Og det er jer ikke med?

(hilser og vil gå.)

Guds fred og farvel da, min ædle frue!

Margit

Det var eder mere til ære, ifald
I var bleven, hvor I var, i kongens hal.

Gudmund

(standser).

I kongens hal? Kan I spotte min nød?

Margit

Eders nød? Nu, højt må I hige, frænde;
jeg gad vide, hvor I tænker at ende!
I kan eder klæde i fløjel rød,
er kongens mand, ejer gods og guld –

Gudmund.

Bedst må I vide, om lykken er mig huld.
I sagde fornylig, fuldt vel I vidste
mit ærend på Solhaug –

Margit.

Det véd jeg forsand!

Gudmund.

Da kender I og, hvad jeg nys måtte friste; –
da véd I, jeg er en fredløs mand.

Margit

(skrækslagen).

Fredløs! Du, Gudmund!

Gudmund.

Det er jeg for visst.
Dog sværger jeg dyrt, ved den hellige Krist,
havde jeg kendt eders tanker og sind,
aldrig var jeg tyet på Solhaug ind.
Jeg mente, I endnu var mild og god,
alt som dengang jeg eder forlod;
men jeg vil ikke trygle; skoven er stor,
og sikker er min hånd og min bue; –
langt heller være hejens sten mit bord
og bjørnehiet min stue.
(vil gå.)

Margit

(holder ham tilbage).

Fredløs! Nej, bliv! Jeg sværger dig til,
slet intet jeg derom vidste.

Gudmund.

Det er, som jeg siger. Mit liv står på spil;
og livet vil hver mand friste.
Tre nætter lå jeg som hunden ude;
på fjeldet jeg hvilte mine mødige ben
og læned mit hoved til urens sten.
At tigge om ly, om bolster og pude
i fremmed folks hus, det var mig for tungt;
min tro var jo frejdig; mit håb var ungt;
jeg tænkte: når du til Solhaug kommer,
da er du frelst fra al din kvide;
der finder du venner; på dem kan du lide. –
Men håbet er skørt som markens blommer.
Eders husbond mødte mig med horn og krus;
han åbned for mig både dør og porte; –

men øde tykkes mig eders hus;
hallen er mørk; mine venner er borte.
Nu godt; jeg stiger på ny til fjelds.

Margit

(bønligt).

Å, hør mig!

Gudmund.

Mit sind er ej som en træls.
Nu tykkes mig livet en usselig gave;
jeg agter det fast for intet værd.
Skrinlagt har I alt, hvad der var mig kært;
mit fagreste håb jeg måtte begrave.
Farvel da, fru Margit!

Margit.

Nej, Gudmund, hør!
Ved gud og mænd –!

Gudmund.

Forlyst dig som før;
lev du i gammen og ære;
så lidet skal Gudmund mørkne din dør;
ret aldrig han skal dig besvære.

Margit.

Nu er det nok. Dine bittre ord
vil volde dig anger og kvide.
Havde jeg vidst, at du fredløs foer
alt over strande så vide, –
tro mig, da var det min kæreste dag,
da du tyed ind under Solhaugs tag;
da var det for visst min gladeste fest,
når den fredløse meldte sig her som gæst.

Gudmund.

Du siger –! Hvad skal jeg tænke og tro?

Margit

(rækker ham hånden).

At frænder og venner på Solhaug bo.

Gudmund.

Men det, som du nys –?

Margit.

Agt ikke derpå.
Hør mig, så vil du det hele forstå.
For mig er livet en nat så sort;
der er ikke sol eller stjerne.

Og intet mægter min kvide at fjerne;
thi, ak, jeg har byttet min ungdom bort.
Mit frejdige sind jeg solgte for guld;
jeg hilled mig selv i brogede lænker.
Tro mig, så klageligt vederlag skænker
rigdom, når barmen er sorrigfuld.
Dengang vi var børn, – hvor var jeg da fro!
Vore kår var ringe, fattigt vort bo;
men rigt var håbet i mit bryst herinde.

Gudmund.

(der ufravendt har betragtet hende).

Og du arted dig alt til den dejligste kvinde.

Margit.

Kan være; men al den lov og pris,
jeg hørte, det blev til min lykkes forlis.
Du måtte bort til de fremmede lande;
men alle dine kvæder graved sig ind
dybt i mit hjerte, dybt i mit sind,
og sløred med tanker min pande.
Du havde sunget om al den lyst,
som mægter at rummes i et menneskes bryst;
du havde sunget om det frejdige liv
blandt herrer og fruer. Alt som bedst
kom bejlere fra øst og bejlere fra vest;
og så – så blev jeg min husbonds viv.

Gudmund.

Å, Margit!

Margit.

Der gik ikke lang tid hen,
før jeg måtte så bitterlig græde.
At tænke på dig, min frænde, min ven,
det blev min eneste glæde.
Hvor det tyktes mig tomt i Solhaugs hal
og i alle de store stuer!
Her gæsted os riddere, herrer og fruer;
her sang mig til ære så mangen skald;
men der var ikke én, som ret mig forstod,
ikke én, som fatted min jammer; –
jeg frøs, som sad jeg i bergets kammer;
dog værked mit hoved, dog brændte mit blod.

Gudmund.

Men din husbond –?

Margit.

Han var mig aldrig kær!

hans guld var alt, hvad mig hilled;
 talte han til mig, sad han mig nær,
 blev mit sind af kvide forvildet.
(slår hænderne sammen.)
 Og sådan har jeg levet i årene tre!
 Mit liv var en evig, en endeløs ve.
 Dit komme rygtedes; visst du kender
 den stolthed, som dybt i mit hjerte brænder;
 jeg dulgte min nød, jeg gemte min kvide;
 thi du måtte mindst af alle den vide.

Gudmund

(bevæget).

Og derfor var det, du vendte dig bort –.

Margit

(uden at se på ham).

Jeg tænkte, du kom for at spotte min vände.

Gudmund

Margit, kunde du tro –?

Margit

Nu, kort

og godt, der var grund nok for hände.

Dog, himlen være takket, nu er det forbi;

jeg står ikke længer alene;

om barmen er jeg så let og fri,

som et barn under abildgrene.

(færer sammen i skræk.)

Ah, hvad falder mig ind! Hvor kunde jeg glemme –!

Alle helgene se til mig nådigt ned!

Fredløs, sagde du –?

Gudmund

(smiler).

Nu er jeg hjemme;

her lader mig kongens mænd med fred.

Margit

Men du, som nylig stod højt i agt, –

sig mig hvorlunde –?

Gudmund

Snart er det sagt.

Du véd, jeg var i de franske riger,

da kansleren, Audun fra Hægranæs, drog

did fra Bergen med et fyrsteligt tog,

at føre prinsessen med svende og piger

og skatte til Norge som kongens brud.

Herr Audun var så fager og prud;
prinsessen var den livsaligste kvinde.
Hendes øjne kunde bede den varmeste bøn; –
de talte tilhobe, de hvisked i løn.
Hvorom? Det var svært at finde. –
Det var sig en nat; jeg læned mig tyst
op imod snekkens side;
mine tanker stævned mod Norges kyst
alt med de måger hvide.
Da hvisked to røster bag ved min ryg; –
jeg vendte mig om; – det var ham og hende ;
de så mig ikke; jeg sad så tryg;
dog kunde jeg begge kende.
Hun så på ham med et klageligt blik
og hvisked: ak, dersom farten gik
mod syd til de dejlige lande,
og var vi alene på snekken, vi to,
da tror jeg for visst mit hjerte fandt ro,
da brændte visst ikke min pande!
Genmæled herr Audun; hun svared ham kæk,
svared med ord så hede, så vilde;
jeg så hendes øjne som stjerner spille;
hun bad ham –
(afbrydende.)
Det greb mig med rædsel og skræk.

Margit

Hun bad –?

Gudmund

Jeg foer op; i hast de forsvandt;
alene stod jeg på skibets dæk; –
(tager en liden flaske frem.)
men hvor de havde siddet, denne jeg fandt.

Margit

Og den –?

Gudmund

(med dæmpet stemme).
Den rummer en gådefuld saft; –
en dråbe deraf i din uvens bæger, –
så sagtelig sygner hans livsenskraft,
og intet i verden ham hjælper og læger.

Margit

Men sig mig –?

Gudmund

(hviskende).

Den var for kongen bestemt.

Margit.

Alle helgener!

Gudmund

(idet han atter forvarer flasken).

Vel, at jeg fik den gemt. –

Tre dage efter var farten tilende.

Så lønligt flygted jeg med mine svende;
jeg vidste jo nok, i kongens hal
vilde Audun listelig volde mit fald, –
vilde forklage mig –

Margit.

Nu er forbi

din værste nød; snart er alt ved det gamle.

Gudmund.

Alt? Nej, Margit, – dengang var du fri.

Margit.

Du mener –?

Gudmund.

Jeg? Intet. Å, lad mig samle
mine tanker; jeg er så frejdig og fro
fordi jeg, som fordum, er hos eder to.
Men, sig mig, – Signe –?

Margit

(peger smilende mod døren til venstre).

Hun kommer snart.

Hun må jo pynte sig lidt for sin frænde,
og det er vel ikke gjort i en fart.

Gudmund.

Jeg må se, om hun endnu kan mig kende.

(han går ud til venstre.)

Margit

(ser efter ham).

Hvor han er fager og mandig. *(med et suk.)* Der er ikke megen lighed mellem ham og – *(rydder lidt op ved drikkebordet, men standser igen dermed.)* Dengang var du fri, sagde han. Ja, dengang! *(kort taushed.)* Det var en sølsom fortælling, den om prinsessen, som –. Hun havde en anden kær, og så –. Ja, disse kvinder i de fremmede lande, – jeg har hørt det før, – de er ikke veke som vi; de ræddes ikke for at gøre en tanke til død. *(tager et bæger, som står på bordet.)* Af dette bæger drak Gudmund og jeg på et frydeligt gensyn, da han rejste. Det er fast det eneste arvestykke, jeg bragte med til Solhaug. *(sætter bægeret ind i et vægskab.)* Hvor blid denne sommerdag er. Her er så lyst herinde. Så lifligt har ikke solen skinnet i tre år.

(Signe, og efter hende Gudmund kommer ind fra venstre.)

Signe

(løber leende hen til Margit).

Ha-ha-ha! Han vil ikke tro, det er mig!

Margit

(smilende, til Gudmund).

Ser du; mens fjernt fra bygden du vandred, har også hun sig så stærkt forandret.

Gudmund.

Tilvisse! Men at hun skulde –! Nej, nej, det var dog aldrig faldet mig ind.

(griber Signes hænder og ser på hende.)

Og dog, dit uskyldige barnesind læser jeg endnu i øjnene blå; – hvor kan jeg da længer tvile derpå! Jeg må le, når jeg mindes, hvor tidt jeg har tænkt dig så lunde, som dengang jeg bar dig på mine arme. Da var du et barn; nu er du en huldre, som kogler og gækker.

Signe

(truer med fingeren).

Ja, vogt dig! Hvis hulderens harme du vækker, – pas på, – hun hilder dig i sit garn!

Gudmund

(hen for sig).

Næsten bæres mig for, som det alt var sket.

Signe.

Men vent; du har jo end ikke set
 hvorlunde jeg har holdt din harpe i ære.
(idet hun går ud til venstre.)
 Nu må du mig alle dine kvæder lære!

Gudmund

(sagte, ser efter hende).
 Sprungen ud som den fagreste rosenblomme,
 der endnu var knop ved dagens komme.

Signe

(bringer harpen).
 Se her!

Gudmund

(griber den).
 Min harpe! Så blank som før!
(slår nogle toner.)
 Der er endnu klang i de gamle strenge; –
 nu skal du ikke længer på væggen hænge –

Margit

(ser ud i baggrunden).
 Hist kommer vore gæster.

Signe

(mens Gudmund indleder sin sang).
 Hys, – stille! Å hør!

Gudmund

(synger).
 Jeg vandred i lien så tung og så ene;
 de småfugle kviddred fra busker og grene;
 så listeligt kviddred de sangere små:
 hør til, hvordan kærlighed monne opstå!
 Den vokser som eken i årene lange;
 den næres ved tanker og sorger og sange.
 Den spirer så let; i den flygtigste stund
 fæster den rødder i hjertets grund!
*(Han går under efterspillet op mod baggrunden, hvor han sætter
 harpen fra sig.)*

Signe

(tankefuld, gentager for sig selv).
 Den spirer så let; i den flygtigste stund
 fæster den rødder i hjertets grund.

Margit

(adspredt).

Talte du til mig? – Jeg hørte ikke ret –?

Signe.

Jeg? Nej visst ikke. Jeg mente kun –

(synker atter hen som i drømme.)

Margit

(halv højt; ser frem for sig).

Den vokser som eken i årene lange;
den næres ved tanker og sorger og sange.

Signe

(opvågnende).

Du siger, at –?

Margit

(farer med hånden over panden).

Å, det var intet. Kom; vi må gå vore gæster
i møde.

(Bengt kommer med mange gæster, mænd og kvinder, ind gennem svalegangen.)

Gæsterne

(synger):

Over tilje med sang og strengespil
i gildestuen vi træde.

Guds fred vi ønsker den frue mild;

vi ønsker både gammen og glæde.

Gid altid en himmel, så lys som idag,

over Solhaugs tag

må sig brede!

ANDEN AKT.

(En birkelund, der støder op til huset, hvoraf et hjørne ses til venstre. En fodsti fører op i lien i baggrunden. Til højre for stien fosser en elv nedover og taber sig mellem fjeldstykker og stene. Det er lys sommernat. Døren til huset står åben; vinduerne er oplyste. Musik høres derinde.)

Gæsterne

(synger i gildestuen).

Lad fedlen klinge; ved strengeklang
træder vi dansen den nat så lang.

Hvor lystigt at trine på tilje!

Den jomfru brænder så skær som et blod;
det er sig den smådreng, bold og god,
han favner den væne lilje!

(Knut Gæsling og Erik fra Hægge kommer ud fra huset. Musik, dans og lystighed vedbliver under det følgende at lyde dæmpet derinde.)

Erik

Bare det ikke kommer til at angre dig, Knut.

Knut

Lad du mig om det.

Erik

Ja, ja, voveligt er det dog. Du er kongens
foged. Der udgår herrebud til dig, at du skal fange
Gudmund Alfsøn, hvor du kan komme over ham.
Og nu, da du har ham lige i næven, så tilsiger du
ham dit venskab og lader ham færdes frit, hvor det
lyster ham.

Knut

Jeg véd, hvad jeg gør. I hans egen stue har
jeg søgt ham, og der var han ikke at finde. Og
dersom jeg nu forsøgte på at gribe ham *her*, –
mener du da, at fru Margit var tilsinds at give mig
Signe til hustru?

Erik

(langtrukket).

Nej, med det gode blev det vel ikke, men –

Knut.

Og med det onde gad jeg nødig gå frem. Gudmund er jo også min ven fra gamle tider; og han kan gøre mig nytte. (*bestemt.*) Derfor bliver det, som jeg har sagt. Ikveld skal ingen her på gården vide, at Gudmund Alfsøn er fredløs; – imorgen får han se at hjælpe sig selv.

Erik.

Ja, men kongens lov?

Knut.

Å, kongens lov! Du véd lige så godt som jeg, kongens lov agtes ikke stort her inde i bygderne. Skulde kongens lov gælde, så måtte mangel staut karl iblandt os bøde både for bruderov og manddrab. – Kom nu her! Jeg gad vide, hvor Signe –?
(*de går ud til højre.*)

(*Gudmund og Signe kommer nedover fodstien i baggrunden.*)

Signe.

Å tal! Bliv ved! Lad mig lytte dertil; det høres som det væneste strengespil.

Gudmund.

Signe, min fagre, min yndelige lilje!

Signe

(*med glad og stille forundring.*)

Jeg – jeg er ham kær!

Gudmund.

Det er ingen som du.

Signe.

Jeg skulde mægte at binde din vilje;
jeg skulde mægte at fylde din hu!
Å, tør jeg tro dig!

Gudmund.

Det tør du for sandt.
Hør mig, Signe. Medens årene randt
tænkte jeg trofast både vinter og sommer
på eder to, mine fagreste blomster.
Men jeg kunde ikke fuldt mine tanker forstå; –
da jeg rejste, var du som alferne små, –
som alferne små, der færdes i skove
og lege som bedst, når vi drømme og sove.
Men idag, da jeg stod i Solhaugs stue,
da forstod jeg mig selv tilfulde, –

forstod, at Margit var så stolt en frue,
men du den allerdejlige blandt ungmøer hulde.

Signe,

(der kun halvt har lyttet til hans ord).

Jeg mindes, vi sad ved arnens glød
en vinterkveld, – nu er det længe siden; –
du sang for mig om den jomfru liden,
som nøkken havde lokket ned i sit skød.
Der glemte hun bort både fader og moder;
der glemte hun bort både søster og broder;
hun glemte bort både himmel og jord,
hun glemte sin gud og hvert kristent ord.
Men tæt under strande den smådreng stod;
han var tilsinde så mødig og mod;
med kvide han slog sin harpes strenge,
så vide det klang både lydt og længe.
Den jomfru liden på tjernets bund
vågned derved af sin tunge blund;
nøkken måtte slippe hende ud af sit skød;
mellem liljerne hen over vandet hun flød; –
da kendte hun igen både himmel og jord,
da fatted hun tilfulde både gud og hans ord.

Gudmund.

Signe, min dejligste blomme!

Signe.

Som hun
gik også jeg i en drømmende blund;
de gådefulde ord, du ikveld har mig sagt
om kærligheds magt, har mig frydeligt vakt.
Aldrig tyktes himlen mig før så blå,
aldrig så fager den verden vide;
mig tykkes, jeg kan fuglenes røst forstå,
når jeg vandrer med dig under lide.

Gudmund.

Så mægtig er elskov; – i menneskets bryst
vækker den tanker og længsel og lyst. –
Men kom, lad os begge til din søster gå ind.

Signe

(undsélig).

Vil du sige hende –?

Gudmund.

Alt bør hun kende.

Signe

(som før).

Ak, gå da alene; – jeg véd det, min kind
vil derinde af blusel brænde.

Gudmund.

Nu godt; jeg går.

Signe.

Og jeg venter dig her;

(lytter mod højre.)

eller bedre, – nede ved elven, der
hører jeg Knut Gæsling; der er piger og svende.

Gudmund.

Der bier du?

Signe.

Til du har talt med hende.

(Hun går ud til højre. Gudmund går ind i huset.)

(Margit kommer fra venstre bag ved huset.)

Margit.

I stuen er både gammen og glæde;
fruer og svende monne dansen træde.

Det blev mig så lummert om pande og bryst;

Gudmund var ikke derinde.

(ånder dybt.)

Herude er det godt; her er det tyst,

her svaler mig nattens vinde.

(grublende taushed.)

Denne hæslige tanke –; jeg kan ej forstå –;

den følger mig, hvor jeg end monne gå.

Flasken, – der rummer en gådefuld saft –?

En dråbe deraf i min – uvens bæger, –

så sagtelig sygner hans livsenskraft,

og intet i verden ham hjælper og læger.

(atter taushed.)

Vidste jeg, at Gudmund –; havde han mig kær, –
da agted jeg lidet –

(Gudmund kommer ud gennem husdøren.)

Gudmund.

Margit, er du der?

Hvi går du så alene? Jeg har søgt dig overalt.

Margit.

Derinde er lummert, herude så svalt.

Ser du, hvorlunde de tager hvide

sagtelig hen over myren glide?
 Her er ikke hverken mørkt eller lyst;
 det er midt imellem begge –
(hen for sig.)
 ret som i mit bryst.
(ser på ham.)
 Ej sandt, – når du færdes i slig en nat,
 du véd ikke selv hvordan det er fat;
 men du føler, der rører sig et lønligt liv
 i busk og i blad, i blomster og siv!
(med pludselig overgang.)
 Véd du, hvad jeg ønsker?

Gudmund.

Nu?

Margit.

At jeg var
 huldren, som sidder i lien derinde.
 Hvor skulde jeg listigt min trolddom spinde!
 Tro mig –!

Gudmund.

Hvad fattes dig, Margit? Svar!

Margit

(uden at høre på ham).
 Hvor skulde jeg kvæde, hvor skulde jeg klage!
 Klage og kvæde både nætter og dage!
(med stigende heftighed.)
 Hvor skulde jeg lokke den frejdige svend
 gennem lierne grønne til bergets kammer; –
 der kunde jeg glemme al verdens jammer;
 der kunde jeg brænde og leve med min ven!

Gudmund.

Margit! Margit!

Margit

(stedse voldsommere).
 Ved midnatsstund
 sov vi i lien den sødeste blund; –
 og rammed mig døden, når solen randt, –
 hvor lystigt at dø på slig vis; – ej sandt?

Gudmund.

Du er syg!

Margit

(brister ud i latter).
 Ha, ha, ha! Å, lad mig le!

Lad mig le! Det gør mig så godt.

Gudmund.

Jeg kan se,
du har endnu det samme ustyrlige sind,
som fordum –

Margit

(pludselig alvorlig).

Du må ikke undres derover;
det er kun ved midnat, når menneskene sover;
om dagen er jeg så rød som en hind.
Og hvad er det vel mere? Mindes dig kun
hine kvinder i fremmede lande, – hun,
den fagre prinsesse; – se, *hun* var vild;
mod hende er jeg som lammet mild.
At længes og hige hun voved ej blot;
hun pønsed på dåd; og se *det* –

Gudmund.

Det er godt,
du minder mig derom; jeg vil ikke længer
gemme på det, jeg så lidet trænger.
(tager flasken frem.)

Margit.

Flasken! Du mener –?

Gudmund.

Jeg gemte den, fordi
jeg tænkte, med den at løse mig fri,
hvis kongens mænd skulde komme mig nær.
Men alt fra ikveld har den mistet sit værd;
nu vil jeg stride med arm og med sværd,
byde frænder og venner op til det sidste,
for min frihed og livet at friste.
<appSpan>
(vil kaste flasken imod et fjeldstykke.)

Margit

(griber hans arm).
Nej vent! Lad mig få den.
Se så!
<anchor>

Gudmund.

Du vil –?

Margit.

Skænke den til nøkken dernede.
Han har mig så tidt forlystet med sit spil

og sunget mig mangt underligt kvæde.
 Giv hid.
(tager flasken ud af hans hånd.)
 Der er den!
(lader som om hun kasted den i elven.)

Gudmund
(går mod højre og ser ned i dybet.)
 Kasted du den ud?

Margit
(idet hun skjuler flasken.)
 Ja visst; du så jo –
(hvisker, går hen imod huset.)
 Nu hjælpe mig gud!
 Nu må det briste eller bære!
(højere.)
 Hør, Gudmund!

Gudmund
(nærmer sig.)
 Hvad vil du?

Margit
 Et må du mig lære;
 du må tyde mig grant det gamle kvæde,
 som er gjort om kirken dernede.
 Det var sig en frue og dertil en svend;
 alt så havde de hinanden kær.
 Den dag de bar hende til jorden hen,
 han blødede ved sit sværd.
 Hun jordedes syd under kirkevæg,
 han stædtes til mulde i nord; –
 der trivedes fordem hverken siljer eller hæg
 alt i den viede jord; –
 men næste vår på de grave to
 der vokste de fagreste liljebloommer;
 over kirketaget så monne de gro
 og grønnes tilhobe både vinter og sommer.
 Kan du tyde mig det kvæde?

Gudmund
(ser forskende på hende.)
 Jeg véd ikke ret –

Margit
 Vel sandt, det kan tydes på mange sæt;
 men jeg tror nu den retteste mening er:
 kirken kan ej skille to, som har hinanden kær.

Gudmund

(sagte).

Alle helgener, dersom –! Da er det på tide,
at hun får det hele at vide.

(højt.)

Svar mig, Margit, – vil du mit held?

Margit

(glad, bevæget).

Om jeg vil!

Gudmund.

Ja, jeg mener –

Margit.

Sig frem!

Gudmund.

Nu vel.

Du kunde gøre mig så rig og så fro –

Margit

(frembrydende).

Gudmund!

Gudmund.

Hør mig; jeg vil dig fortro –

(Han standser pludselig. Stemmer og latter høres henne ved elvebredden.)

(Signe og nogle unge piger kommer fra højre. Knut, Erik og flere yngre mænd er i følge med dem.)

Knut

(endnu i frastand).

Gudmund Alfsøn! Vent; jeg må tale et ord
med dig.

(Han bliver stående i samtale med Erik. De øvrige fremmede går imidlertid ind i huset.)

Margit

(for sig selv).

Gøre ham så rig og fro –! Hvad kan han
andet mene, end –! *(halvhøjt.)* Signe, – kære, kære
søster!

(Hun griber Signe om livet og går samtale med hende op mod baggrunden.)

Gudmund

(sagte, idet han følger dem med øjnene).

Ja, sådan er det rådeligst. Både Signe og jeg må fra Solhaug. Knut Gæsling har jo vist sig som min ven; han hjælper mig nok.

Knut

(sagte til Erik).

Jo, jo, siger jeg; Gudmund er hendes frænde; han kan bedst tale min sag.

Erik

Nå, som du vil da.

(han går ind i huset.)

Knut

(kommer nærmere).

Hør, Gudmund –

Gudmund

(smilende).

Kommer du for at sige mig, at du ikke længer tør lade mig gå fri?

Knut

Tør? Vær du rolig for det; Knut Gæsling tør alt, hvad han vil. Nej, det er noget andet. – Du véd jo, jeg gælder her i bygden for en vild, ustyrlig karl –

Gudmund

Ja, og hvis ikke rygget lyver, så –

Knut

Å nej, mangt og meget kan jo være sandt nok.

Men nu skal du høre –

(de går i samtale opover mod baggrunden.)

Signe

(til Margit, idet de kommer nedover ved huset).

Jeg forstår dig ikke. Du taler, som om en uventet lykke var bleven dig til del. Hvad er det vel, du mener?

Margit

Signe, – du er et barn endnu; du véd ikke hvad det vil sige at færdes i en evig rædsel for at –. *(pludselig afbrydende.)* Tænk dig, Signe, at måtte visne og dø uden at have levet!

Signe

(ser forundret og hovedrystende på hende).

Nej men, Margit –?

Margit.

Ja, ja, du fatter det ikke; lige godt –

(de går samtalende opover igen.)

(Gudmund og Knut kommer nedover på den anden side.)

Gudmund.

Nu, hvis det er sådan fat, – dersom dette vilde liv ikke huer dig længer, så vil jeg skænke dig det bedste råd, som nogen ven har i eje: fæst dig en ærbar ungmø til hustru.

Knut.

Se, se. Og hvis jeg nu sagde dig, at det er lige det samme, jeg har tænkt på?

Gudmund.

Held og lykke da, Knut Gæsling! Og nu må du vide, at også jeg –

Knut.

Du? Går du også med slige tanker?

Gudmund.

Ja vel gør jeg; – men kongens vrede –; jeg er jo en fredløs mand –

Knut.

Ej, det skal du lidet agte. Der er jo ingen her, uden fru Margit, som véd besked om det endnu; og så længe jeg er din ven, så har du en, du fuldt kan lide på. Hør nu bare –
(han fortsætter hviskende, idet de igen går opover.)

Signe,

(idet hun og Margit atter kommer tilbage).

Men så sig mig da, Margit –!

Margit.

Mere tør jeg ikke sige dig.

Signe.

Da vil jeg være ærligere mod dig. Men svar mig først på et. *(undsélig, nølende.)* Er der – er der ingen, som har sagt dig noget om mig?

Margit.

Om dig? Nej; hvad skulde det være?

Signe.

(som før; ser ned for sig).

Du spurgte mig imorges: hvis en bejler red sig hid –?

Margit.

Det er sandt. *(sagte.)* Knut Gæsling –; skulde han allerede –? *(spændt, til Signe.)* Nu? Og så?

Signe

(sagte, jublende).

Bejleren er kommen! Han er kommen, Margit! Dengang vidste jeg ikke, hvem du mente; men nu –!

Margit.

Og hvad har du svaret ham?

Signe.

Å, det véd jeg ikke. *(slår armene om hendes hals.)* Men verden tykkes mig så fager og rig fra den stund, han sagde mig, at han havde mig kær.

Margit.

Men, Signe, Signe; jeg fatter ikke, at du så snart –! Du har jo neppe kendt ham før idag.

Signe.

Å, jeg forstår mig endnu så lidet på kærlighed; men det véd jeg, sandt er det, som der står i visen: den spirer så let; i den flygtigste stund fæster den rødder i hjertets grund –

Margit.

Lad så være. Og når så er, da har jeg ikke længer nødig at dølgge noget for dig. Ah –

(Hun standser pludselig, da hun ser Knut og Gudmund komme nærmere.)

Knut

(fornøjet).

Se, det må jeg vel lide, Gudmund. Her er min hånd.

Margit

(sagte).

Hvad er det?

Gudmund

(til Knut).

Og her er min.

(de ryster hinandens hænder.)

Knut.

Men nu vil vi også nævne, begge to, hvem det er –

Gudmund.

Godt. Her på Solhaug, mellem alle de fagre kvinder, har jeg fundet den, som –

Knut.

Jeg lige så. Og jeg fører hende herfra endnu inat, hvis det gøres behov.

Margit.

(der ubemærket har nærmet sig).

Alle helgener!

Gudmund

(nikker til Knut).

Det samme er også min agt.

Signe,

(der ligeledes har lyttet).

Gudmund!

Gudmund og Knut,

(hviskende til hinanden, idet de begge peger på Signe).

Der er hun.

Gudmund

(studsende).

Ja, min.

Knut

(ligeså).

Nej, min!

Margit

(sagte, halvt orvildet).

Signe!

Gudmund

(som før, til Knut).

Hvad mener du med det?

Knut

Det er jo Signe, som jeg vil –

Gudmund.

Signe! Signe er min fæstemø for gud.

Margit

(med et skrig).

Hende var det! Nej, – nej!

Gudmund*(sagte, idet han ser hende).*

Margit! Hun har hørt alt.

Knut.

Ej, ej; er det sådan fat? Hør, fru Margit, I har ikke nødig at lade så forundret; jeg skønner nu det hele.

Margit*(til Signe).*Men du sagde jo nys –? *(fatter pludselig sammenhængen.)* Gudmund var det, du mente!**Signe***(forundret).*

Ja, vidste du ikke det! Men hvad fattes dig, Margit?

Margit*(med næsten toneløs stemme).*

Å intet, intet.

Knut*(til Margit).*Og imorges, da I fik mit ord på, at jeg ingen ufred skulde yppe her ikveld, – I har da vidst, at Gudmund Alfsøn var ivente. Ha, ha, bild jer aldrig ind, at I kan drive gæk med Knut Gæsling! Signe er bleven mig kær. Endnu før middag var det bare mit ubesindige løfte, som drev mig til at bejle efter hende; men *nu* –**Signe***(til Margit).*Han? *Det* var bejleren, du tænkte på?**Margit**

Stille, stille!

Knut*(hårdt og bestemt).*

Fru Margit, – I er hendes ældre søster; et svar skal I give mig.

Margit*(kæmpende med sig selv).*

Signe har alt kåret sin brudgom; – jeg kan intet svare.

Knut.

Det er godt; så har jeg ikke mere at gøre på Solhaug. Men efter midnat, – mærk jer det, – da er dagen til ende; da tør I nok få se mig igen, og så får lykken råde for, hvem der skal føre Signe fra gården, Gudmund eller jeg.

Gudmund.

Ja, prøv du kun; det skal koste dig så blodig en pande!

Signe

(angst).

Gudmund! For alle helgener –!

Knut.

Vær spag; vær bare spag, Gudmund Alfsøn! Før solen rinder skal du være i min magt. Og hun, – din fæstemø –. *(går hen til døren, vinker og råber dæmpet.)* Erik! Erik, kom her! Afsted til vore frænder! *(truende, mens Erik viser sig i døren.)* Ja, ve jer alle, når jeg kommer igen!

(Han og Erik går ud til venstre i baggrunden.)

Signe

(sagte til Gudmund).

Å, men så sig mig, hvad skal alt dette betyde.

Gudmund.

(hviskende).

Vi må begge rejse fra Solhaug endnu inat.

Signe.

Gud stå mig bi, – du vil –!

Gudmund.

Tal ikke om det! Ikke et ord til noget menneske; ikke engang til din søster.

Margit

(hen for sig).

Hende, – hende er det! Hende, som han knapt har tænkt på før ikveld. Havde jeg været fri, så véd jeg nok hvem han havde kåret. – Ja, fri!

(Bengt og gæsterne, mænd og kvinder, kommer ud fra huset.)

Unge piger og svende

(synger).

Herude, herude skal gildet stå,
alt mens de fugle blunde,

hvor lystigt at lege mellem blomster små
 i birkelunde.
 Herude, herude skal lyst og skemt
 lyde fra alle munde,
 al kvide må ende, når fedlen er stemt
 i birkelunde.

Bengt

Se, sådan skal det være! Det må jeg lide!
 Jeg er lystig, og min hustru ligervis; og derfor skal
 I være lystige alle sammen.

En af gæsterne.

Ja, lad os nu få en stevkamp!

Mange

(råber).

Ja, ja, en stevkamp!

En anden gæst.

Nej, lad være med det; det vækker bare ufred
 i laget. (med dæmpet stemme.) I drages vel til minde,
 at Knut Gæsling er på gården ikveld.

Flere

(hviskende mellem hverandre).

Ja, ja, det er sandt. I mindes sidst, da han –.
 Det er bedst at vogte sig.

En gammel mand.

Men I, fru Margit –; jeg véd, eders slægt var
 altid sagnkyndig, og I selv kunde mange vakkre
 eventyr, alt imens I var barn.

Margit.

Ak, jeg har glemt dem alle tilhobe. Men spørg
 Gudmund Alfsøn, min frænde; han kender et even-
 tyr, som er lystigt nok.

Gudmund

(dæmpet, bedende).

Margit –!

Margit.

Ej, hvilket klageligt ansigt du sætter op! Vær lystig, Gudmund! Vær lystig! Ja, ja, det falder dig ikke så let, kan jeg tro. (*leende, til gæsterne.*) Han har set huldren ikveld. Hun vilde forlokke ham; men Gudmund er en trofast svend. (*vender sig atter til Gudmund.*) Nu ja, eventyret er ikke endt endnu. Når du fører din hjertenskær over hej og gennem skove, så vend dig aldrig om; se dig aldrig tilbage; – huldren sidder bag hver en busk og ler; og til slut – (*med dæmpet stemme, idet hun træder tæt hen til ham:*) kommer du dog ikke længer end hun vil.
(*hun går over mod højre.*)

Signe

(*sagte.*)
Å gud, å gud!

Bengt

(*går fornøjet om mellem gæsterne.*)
Ha, ha, ha! Fru Margit véd at sætte det sammen! Når hun først vil, så gør hun det meget bedre end jeg.

Gudmund

(*før sig selv.*)
Hun truer; jeg må rive det sidste håb fra hende; før bliver hun ikke rolig tilsinds. (*vender sig til de fremmede.*) Jeg kender et lidet kvæde. Hvis det lyster eder at høre, så –

Flere af gæsterne.

Tak, tak, Gudmund Alfson!

(*Man slutter sig om ham, nogle siddende, andre stående. Margit læner sig til et træ foran til højre. Signe står til venstre nær ved huset.*)

Gudmund

(*synger.*)
Jeg red mig udi lunde,
jeg sejled over sø;
det var sig i mit væne hjem,
der fæsted jeg min mø.
Det var den alfevinde,
hun er så led og gram:
ret aldrig skal den jomfru skær
til kirken følge ham.
Hør mig, du alfevinde,
lad fare den besvær;
to hjerter kan ej skilles ad,

som har hinanden kær!

En gammel mand.

Det er et vakkert kvæde. Se, hvor de unge svende skotter did hen. (*peger mod pigerne.*) Ja, ja, hver har vel sin, kan jeg tro.

Bengt

(*gør miner til Margit.*)

Ja, jeg har min, det véd jeg visst. Ha-ha-ha!

Margit

(*sagte, bævende.*)

Å, at måtte lide al den spot og spe! Nej, nej; nu må den sidste redning fristes.

Bengt.

Hvad fattes dig? Mig tykkes, du er så bleg.

Margit.

Det går snart over. (*vender sig til gæsterne.*) Det bæres mig for, som jeg nys sagde, jeg havde glemt alle mine eventyr. Men jeg tror dog, jeg mindes et.

Bengt.

Ret så, min hustru! Kom med det.

Unge piger

(*bedende.*)

Ja, fortæl, fortæl, fru Margit!

Margit.

Næsten er jeg bange for, det vil lidet hue jer; men det får nu være.

Gudmund

(*sagte.*)

Alle helgener, hun vil da vel ikke –!

Margit.

Det var sig en ungmø fager og fin,
hun sad i sin faders gård;
hun sømmed i silke, hun sømmed i lin; –
så lidet den gammen forslår.
Hun sad så ene med sorrig og gru;
der var tomt i hal og i stue;
den jomfru liden var stolt i hu,
hende lysted at vorde en adelsfrue. –
Det var sig bergkongen, red han fra nord,
kom han til gårde med guld og med svende;
tredje dags natten hjemad han foer
alt med sin brud, – med hende.

I berget sad hun hel mangan sommer,
 af guldhorn kunde hun mjøden tømme,
 i dalen trives de yndigste blomster, –
 hun sanked dem kun i drømme. –
 Det var sig den ungersvend bold og god;
 vel kunde han lege på gyldne strenge;
 det klang til bergets inderste rod,
 hvor hun havde siddet så længe.
 Så underligt blev hun tilsinde derved; –
 op sprang fjeldets port som en bue;
 over dalene lå gud faders fred,
 og al den herlighed kunde hun skue.
 Det var som om nu, for første gang,
 hun var vækket til liv ved harpeklang,
 som om hun først nu forstod at finde
 den rigdom, verden slutter inde.
 Og vel må I vide, hver og en,
 at den, som er fængslet til fjeldets sten,
 kan løses så let ved harpeleg!
 Han så hende bunden, hørte hun skreg, –
 men han slængte sin harpe bort i en vrå,
 hejsede silkeseljlet i rå,
 stævnedede over den salte sø
 til fremmede lande med sin fæstemø.
(i stigende lidenskab.)
 Du legte så fagert på strengenes guld;
 thi svulmer min barm så kæk og fuld!
 Jeg må ud, jeg må ud i de grønne dale!
 Jeg dør herinde i fjeldets sale!
 Han håner mig kun! Han favner sin mø
 og stævner over den salte sø!
(skriger.)
 Med mig er det ude; berget er lukket!
 Solen lyser ikke mere; alle stjerner er slukket.
(hun vakler og segner afmægtig over mod en træstamme.)

Signe

(grædende, er ilet til og opfanger hende i sine arme).

Gudmund

(på samme tid, støtter hende).

Hjælp, hjælp; hun dør!

(Bengt og gæsterne stimler under forskrækkede udråb sammen om dem.)

TREDJE AKT.

(Stuen på Solhaug ligesom før men nu i uorden efter gildet. Det er fremdeles nat; en mild dæmring er udbredt over værelset og over landskabet udenfor.)

(Bengt står i den åbne svalegang med en ølbolle i hånden. En flok gæster er i færd med at forlade gården. Inde i stuen går en pige og rydder op.)

Bengt

(råber til de bortdragende.)

Guds fred da, og vel mødt igen på Solhaug!
I kunde ellers gerne blevet her og sove ud, I, lige
så vel som de andre. Nå ja, ja –; nej vent; jeg
følger med til ledet; jeg må drikke jer til endnu
en gang.

Gæsterne

(synger i frastand).

Guds fred og farvel til hver og en,
som har på gården hjemme!
Nu går vor sti over stok og sten; –
frisk op; du må fedlen stemme!
Med dans og med sang
skal vi korte den vej så tung og lang.
Hej, lystig afsted!

(Sangen taber sig mere og mere i det fjerne.)

(Margit kommer ind i stuen gennem døren til venstre.)

Pigen.

Krist fri mig, min frue, er I ståt op?

Margit.

Jeg er frisk og vel; du kan gå ned og sove.
Vent; sig mig, er alle gæsterne borte?

Pigen.

Nej, ikke alle; en del bliver til udover dagen;
de sover visst allerede.

Margit.

Og Gudmund Alfsøn –?

Pigen.

Han sover nok også. *(peger mod højre.)* For lidt
siden gik han ind i sit kammer, der, lige over
gangen.

Margit.

Godt; du kan gå.

(Pigen går ud til venstre.)

(Margit går langsomt hen over gulvet, sætter sig ved bordet til højre og ser ud mod det åbne vindu.)

Margit

Imorgen så drager vel Gudmund herfra,
han drager vel ud i den verden vide;
jeg sidder igen med min husbond, og *da* –;
mig vil det gå som blomsterne små,
som den fattige urt, som det knækkede strå, –
jeg har kun at visne og lide.

(kort ophold; hun læner sig i stolen.)

Jeg hørte en gang om et blindfødt barn,
som voksede op i leg og i glæde;
moderen spandt et trolddoms-garn,
som mægtede lys over øjet at sprede.
Og barnet skued med undrende lyst
over berg og sø, over dal og kyst.
Da svigted de koglende kunster brat,
og barnet gik atter i mulm og nat;
det var forbi med gammen og lege;
af savn og længsel blev kenderne blege;
det sygnede hen og leved alle dage
i en evig, en unævnelig klage. –
Ak, også mine øjne var blinde
for sommerens liv og for lysets skær –
(hun springer op.)

Men *nu* –! Og så stænges i buret inde!

Nej, nej, min ungdom er mere værd.

Tre år af mit liv har jeg offret ham,
min husbond; men nu må det briste.

Mægted jeg længere sligt at friste,
måtte jeg være som duen tam.

Her kedes jeg tildøde af smålig kiv;
gennem verden går der et bølgende liv; –
Gudmund vil jeg følge med skjold og med bue,
dele hans fryd og mildne hans kummer,
vogte hans fjed og væрге hans slummer;
alt folket skal undrende stå, når de skue
den bolde ridder og Margit, hans viv. –
Hans viv!

(slår hænderne sammen.)

Å herre, tilgiv, tilgiv;
jeg véd ikke selv, hvad jeg taler.

Send mig din fred, som læger og svaler.

(går en stund i grublende taushed.)

Signe, min søster –? Hende jeg skulde

lægge før tiden i mulde?

Og dog –? Hvem véd? Hun er ung endnu;

hun bærer ham vel ikke så dybt i sin hu.

(atter taushed; hun tager den lille flaske frem, ser længe på den og

siger sagte:)

I denne flaske –; med den jeg kunde –;

så måtte min husbond for evig blunde.

(i skræk.)

Nej, nej, den skal kastes på elvens bund!

(vil kaste den ud af vinduet, men standser.)

Og dog, – jeg kunde i denne stund –.

(hvisker med et blandet udtryk af gysen og henrykkelse.)

Hvad for en fristende, koglende magt

er der dog ikke i synden lagt!

Mig tykkes, den lykke vinder i pris,

som må købes med blod, med min sjæls forlis.

(Bengt, med den tomme ølbolle i hånden, kommer ind fra svalegangen;

hans ansigt blusser; han går med usikre skridt.)

Bengt

(slænger bollen på bordet til venstre).

Se så; det var et gilde, som vil spørges ud

over alle bygder. *(får øje på Margit.)* Nå, er du der?

Du er kommen dig igen. Det må jeg lide.

Margit.

(der imidlertid har gemt flasken).

Er porten lukket?

Bengt

(sætter sig ved bordet til venstre).

Jeg har sørget for al ting. Jeg fulgte de sidste

gæster ned til ledet. Men hvor blev Knut Gæsling

af ikveld? – Lad mig få mjød, Margit! Jeg er

tørstig. Fyld mig bægeret der.

(Margit henter en mjødkande fra et skab og skænker i bægeret, der står

foran ham på bordet.)

Margit

(går med kanden over til højre).

Du spurgte om Knut Gæsling.

Bengt

Ja visst gjorde jeg. Den praler, – den stor-

skryder! Jeg mindes nok, at han trued mig igår

morges.

Margit

(sætter kanden på bordet til højre).

Han brugte værre ord inat, da han rejste.

Bengt

Gjorde han? Det er godt. Jeg vil slå ham ihjæl.

Margit

(smiler foragteligt).

Hm –

Bengt

Jeg vil slå ham ihjæl, siger jeg! Jeg er ikke ræd for at møde ti slige karle som han. Ude på stabburet hænger min farfaders økse; skaffet er indlagt med sølv, og når jeg kommer med *den*, så –!
(slår i bordet og drikker.) Imorgen ruster jeg mig; jeg drager ud med alle mine mænd og slår Knut Gæsling ihjæl.

(han drikker tilbunds.)

Margit

(sagte).

Å, at måtte leve her med ham!

(hun vil gå.)

Bengt

Margit, kom her! Fyld mig mit bæger igen.

(hun nærmer sig; han drager hende ned på sit knæ.) Ha-ha-ha; du er vakker, Margit! Jeg holder af dig.

Margit

(river sig løs).

Slip mig!

(hun går med bægeret over til højre.)

Bengt

Du er ikke føjelig ikveld. Ha-ha-ha; du mener det vel ikke så ilde.

Margit

(sagte idet hun skænker i bægeret).

Var det så sandt det sidste bæger jeg skænkte for dig.

(hun lader bægeret blive stående og vil gå ud til venstre.)

Bengt

Hør du, Margit. En ting kan du takke himlen for, og det er, at jeg tog dig tilægte, før Gudmund Alfsøn kom igen.

Margit

(standser ved døren).

Hvorfor det?

Bengt

Jo, for hele hans eje er ikke tiende delen så stort som mit. Og det er jeg sikker på, at han havde bejlet efter dig, ifald du ikke havde været frue på Solhaug.

Margit

(kommer nærmere; skotter til bægere).

Tror du?

Bengt

Jeg tør sværge på det, Margit. Bengt Gautesøn har to kloge øjne i panden. Men nu kan han jo tage Signe.

Margit

Og du tænker, han vil –?

Bengt

Tage hende? Å ja, siden han ikke kan få dig. Men havde du været fri, så –. Ha-ha-ha, Gudmund er ligesom de andre; han misunder mig, at jeg er din husbond. Det er derfor, jeg kan så godt lide dig, Margit. – Hid med bægere! Fuldt til randen!

Margit

(går modstræbende over til højre).

Ret nu skal du få det.

Bengt

Knut Gæsling bejlede jo også efter Signe; men ham vil jeg slå ihjæl. Gudmund er en hæderlig karl; han skal få hende. Tænk dig, Margit, hvor godt vi skal leve sammen som grander. Så drager vi på gæsteri til hinanden, og så sidder vi, så lang dagen er, hver med sin hustru på skødet, og drikker og snakker sammen om løst og fast.

Margit

(røber en stedse stigende sjælekamp; uvilkårligt har hun taget flasken frem, medens hun siger:)

Ja vel; ja vel.

Bengt

Ha-ha-ha; i førstningen, tænker jeg, Gudmund vil se lidt umildt til mig, når jeg favner dig; men sligt forvinder han snart, kan jeg tro.

Margit

(sagte).

Dette er mere end et menneske kan bære!

(hælder indholdet af flasken i bægeret, går hen til vinduet, kaster den ud og siger uden at se på ham:) Dit bæger er fuldt.

Bengt

Så hid med det!

Margit

(kæmper i angst og tvil; endelig siger hun):

Drik ikke mere inat!

Bengt

(leende, idet han læner sig bagover i stolen):

Nå; venter du måske på mig? *(blinker til hende.)*

Gå du bare; jeg kommer snart efter.

Margit

(pludselig bestemt).

Dit bæger er fuldt. *(peger.)* Der står det.

(hun går hurtigt ud til venstre.)

Bengt

(rejser sig).

Jeg kan godt lide hende. Det angrer mig ikke, at jeg tog hende til ægte, skønt hun ikke ejede mere arvegods, end bægeret der og de søljer, hun stod brud med.

(han går til bordet ved vinduet og tager bægeret.)

(En huskarl kommer ilsomt og forskrækket ind fra baggrunden.)

Huskarlen

(råber).

Herr Bengt, herr Bengt, I skynde jer ud det rappeste I kan! Knut Gæsling stævner med et væbnet følge op mod gården.

Bengt

(sætter bægeret ned).

Knut Gæsling? Hvem siger det?

Huskarlen.

Nogle af eders gæster så ham nede på vejen, og så løb de ilsomt tilbage for at vare jer ad.

Bengt.

Godt; så skal jeg da også –! Hent mig min farfaders økse!

(han og huskarlen går ud i baggrunden.)

(Lidt efter kommer Gudmund og Signe sagte og varsomt ind gennem døren til højre.)

Signe

(dæmpet).

Det må da så være!

Gudmund

(ligeså).

Den yderste nød

tvinger os.

Signe.

Ak, at drage

som flygtning fra bygden, hvor jeg er født –!

(tørre øjnene.)

Og dog, jeg vil ikke klage;

det er jo for din skyld, jeg drager afsted.

Gudmund, havde du kongens fred,

jeg blev hos min søster.

Gudmund.

Og næste dag

så kom Knut Gæsling med sværd og bue,

og løfted dig op på gangerens bag,

og gjorde dig til sin frue.

Signe.

Å, lad os flygte! Men hvor går vi hen?

Gudmund.

Ude ved fjorden har jeg en ven;

han skaffer os et skib. Over salte vande

sejle vi ned til de danske strande.

Der, kan du tro, det er dejligt at bo;

der vil du finde det fagert at bygge;

der monne de væneste blomster gro

alt under bøgenes skygge.

Signe

(brister i gråd).

Min arme søster, – far vel, far vel!

Som en moder har du mig vogtet og fredet,

har ledet min fod, har til himlen bedet

den frommeste bøn for mit held. –

Se, Gudmund, – lad os i dette bæger

drikke hende til; lad os ønske, at snart

hendes sind må igen vorde frejdigt og klart,

og at gud hendes kvide læger.

(hun tager bægeret.)

Gudmund.

Det vil vi; vi drikke tilbunds for hende.

(studsende.)

Nej stands!

(tager bægeret fra hende.)

Dette bæger skulde jeg kende.

Signe.

Det er Margits bæger.

Gudmund

(ser nøje på det).

Ved himlen, – ja,

nu mindes jeg –. Dengang jeg drog herfra
monne mosten i bægeret gløde;

hun drak mig til på et frydeligt møde;

men det blev hende selv til sorg og nød.

Nej, Signe, drik aldrig most eller mjød
af dette bæger.

(slår indholdet ud af vinduet.)

Vi må afsted.

(Larm og råb udenfor i baggrunden.)

Signe.

Hys! – Gudmund, jeg hører stemmer og fjed!

Gudmund

(lyttende).

Knut Gæslings røst!

Signe.

Å, frels os, gud!

Gudmund

(stiller sig foran hende).

Frygt ikke; vel skal jeg væрге min brud.

(Margit kommer ilsomt fra venstre.)

Margit

(lyttende til larmen).

Hvad gælder det? Er min husbond –?

Gudmund og Signe.

Margit!

Margit

(får øje på dem).

Gudmund! Og Signe! Er I her?

Signe

(imod hende).

Margit, – kære søster!

Margit

(forfærdet, idet hun bemærker bageret, som Gudmund har beholdt i hånden).

Bageret! Hvem har tømt det?

Gudmund

(forvirret).

Tømt –? Jeg og Signe, vi vilde –

Margit

(skriger).

Nåde, nåde! Hjælp! De dør!

Gudmund

(sætter bageret fra sig).

Margit –!

Signe.

Å gud, hvad fejler dig!

Margit

(mod baggrunden).

Hjælp, hjælp! Vil da ingen hjælpe!

(En huskarl kommer skyndsomt fra svalegangen.)

Huskarlen

(råber forskrækket):

Fru Margit! Eders husbond –!

Margit.

Han! Har også han drukket –?

Gudmund

(sagte).

Ah, nu fatter jeg –

Huskarlen.

Knut Gæsling har fældet ham!

Signe.

Fældet!

Gudmund

(drager sværdet).

Endnu ikke, vil jeg håbe. *(hvisker til Margit.)* Vær rolig; ingen har drukket af bageret der.

Margit.

Da priset være gud, som frelste os alle!

(hun synker ned i en stol til venstre. Gudmund vil ile ud i baggrunden.)

En anden huskarl

(i døren, standser ham).

I kommer for sent. Herr Bengt er død.

Gudmund.

Altså dog fældet.

Huskarlen.

Gæsterne og eders folk har fåt bugt med volds-
mændene. Knut Gæsling og hans mænd er bundne.

Der kommer de.

(Gudmunds svende, gæster og huskarle fører Knut Gæsling, Erik fra Hægge og flere af Knuts mænd bundne mellem sig.)

Knut

(bleg og stille).

Manddraber, Gudmund. Hvad siger du til det?

Gudmund.

Knut, Knut, hvad har du gjort?

Erik.

Det var en vådesgerning, det kan jeg sværge på.

Knut.

Han løb imod mig med løftet økse; jeg vilde
væрге for mig, og så hug jeg uforvarende til.

Erik.

Her er mange, som så på det.

Knut.

Fru Margit, kræv hvad bod I vil; jeg er rede
til at betale den.

Margit.

Jeg kræver intet. Gud må dømme os alle.

Dog jo, – et kræver jeg; lad fare eders onde an-
slag imod min søster.

Knut.

Aldrig skal jeg mere prøve på at løse mit
usalige løfte. Tro mig, jeg skal bedre mig. Bare
jeg ikke får lide en uhæderlig straf for min gerning.
(til Gudmund.) Skulde du komme til ære og værdighed
igen, så tal godt for mig hos kongen.

Gudmund.

Jeg? Endnu før dagen er omme, må jeg ud
af landet.

(Studsens blandt gæsterne; Erik forklarer dem hviskende sammenhængen.)

Margit

(til Gudmund).

Du rejser? Og Signe vil følge dig?

Signe

(bedende).

Margit!

Margit.

Lykke være med jer begge!

Signe

(om hendes hals).

Kære søster!

Gudmund.

Tak, Margit. Og nu farvel. *(lyttende.)* Hys; jeg hører hovslag i gården.

Signe

(angst).

Der kommer fremmede folk!

En huskarl

(i døren i baggrunden).

Kongens mænd står udenfor. De søger Gudmund Alfson.

Signe.

Å, herre i himlen!

Margit

(færer op i skræk).

Kongens mænd!

Gudmund.

Så er alt forbi! Å, Signe, at miste dig nu, – det var det tungeste, jeg kunde friste.

Knut

Nej, Gudmund, dyrt skal du sælge livet; løs os; vi er alle rede til at slå for dig.

Erik

(ser ud).

Det nytter ikke; de er os for mandstærke.

Signe.

De kommer her ind! Å Gudmund, Gudmund!

(Kongens sendebud med følge kommer ind fra baggrunden.)

Sendebudet.

I kongens navn og ærend søger jeg eder, Gudmund Alfsøn.

Gudmund.

Godt. Men jeg er skyldfri, det sværger jeg højt og dyrt!

Sendebudet.

Det véd vi alle.

Gudmund.

Hvorledes?

(Bevægelse blandt de forsamlede.)

Sendebudet.

Jeg har befaling at byde eder til gæst i kongens gård. Han skænker eder sit venskab som før, og rige forleninger dertil.

Gudmund.

Signe!

Signe.

Gudmund!

Gudmund.

Men så sig mig da –?

Sendebudet.

Eders avindsmand, kansleren Audun Huggleiksøn er falden.

Gudmund.

Kansleren!

Gæsterne

(halvhøjt, til hverandre).

Falden!

Sendebudet.

For tre dage siden mistede han hovedet i Bergen, *(med dæmpet stemme.)* Han havde krænket Norges dronning.

Margit

(går hen mellem Gudmund og Signe).

Så følger straffen i brødens fjed!

Skærmende engle, fromme og milde,

har nådigt skuet inat til mig ned
og reddet mig før det var for silde.

Nu véd jeg, at livet vil mere sige
end jordens gammen, end verdens rige.

Jeg har følt den anger, den rædsel vild,
 som kommer, når sjælen er sat på spil. –
 Til den hellige Sunnives kloster jeg går –.

(da Gudmund og Signe vil tale.)

Stille! At rokke mig intet formår.

(lægger deres hænder sammen.)

Gudmund, – før hende hjem som brud.

Eders pagt er from; den skjermes af gud!

(Hun vinker til afsked og går mod venstre. Gudmund og Signe vil følge hende. Margit standser dem med en afværgende bevægelse, går ud og lukker døren efter sig. I samme øjeblik står solen op og kaster sit skær ind i stuen.)

Gudmund.

Signe, – min viv! – Se, dagen rinder;
 det er vor unge kærligheds dag!

Signe.

Mine bedste drømme, mine fagreste minder
 skylder jeg dig og din harpes slag.

Min ædle sanger, – i sorrig og lyst
 slå kun din harpe, som bedst du lærte;
 tro mig, der er strenge dybt i mit bryst,
 som skal svare dig i fryd og i smerte.

Korsang

(af mænd og kvinder).

Over jorden vogter lysets øje,
 værner kærligt om den frommes fjed,
 sender trøstens milde stråler ned; –
 lovet være herren i det høje!